

Μια δοκιμή δεν βλάπτει !

ΒΙΟΛΟΓΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

ΚΕΙΜΕΝΟ : ΠΑΥΛΟΣ ΝΕΡΑΝΤΖΗΣ (pneran@yahoo.gr)
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ : ΠΕΤΡΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΗΣ, PANORAMA IMAGE BANK

Η

νόσος των τρελών αγελάδων, η ασθένεια των πτηνών, το πυρηνικό δυσύχημα στο Τσέρονομπλ, οι θάνατοι από καρκίνο και οι νευρολογικές διαταραχές, λόγω της χρήσης φυτοφαρμάκων, οι διοξίνες στα κοτόπουλα, απέδειξαν ότι για χρόνια υπογράμιζαν επιστήμονες και οικολόγοι: η μόλυνση στη γη, στα φυτά, στα ζώα περνά, μέσω

της διατροφικής αλυσίδας, στον άνθρωπο. Κάθε φορά που ακούω τη φράση «είμαστε ό,τι τρώμε», θυμάμαι τον Τζορτζ Οσάουα, πατέρα της μακροβιοτικής στη Δύση. Καθηγητής της ιατρικής και φιλόσοφος στην Ιαπωνία και στη Γαλλία, ο Νιγιότι Σακουραζάουα, όπως είναι το πραγματικό του όνομα, υπογραμμίζει την ανάγκη για μια ισορροπημένη διατροφή με βάση το yin και το yang, τη φυγόκεντρο και την κεντρομόλο δύναμη, που αλληλοσυμπληρώνονται και ανταγωνίζονται ταυτόχρονα σε κάθε οργανισμό.

Και είναι απορίας άξιον, τρόπος του λέγειν, πώς η Ελλάδα με την κρητική, τη μεσογειακή της διατροφή, που εκθειάζεται απανταχού της γης και με κλιματικές συνθήκες, που ευνοούν την καλλιέργεια βιολογικών προϊόντων, να κατέχει τα σκήπτρα της παχυσαρξίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Συχνά τρώμε... δηλητήρια. Η καλύτερα προϊόντα, που αργά, αλλά σταθερά μολύνουν τον οργανισμό μας και έχουν μικρή θεραπευτική αξία. Προϊόντα γεμάτα φυτοφάρμακα, εντομοκτόνα, χημικά λιπάσματα, συντηρητικά και ορμόνες. Όπου κάποια στιγμή έρχεται η πρώτη επίσκεψη στο γιατρό και σύντομα η δεύτερη και... η τρίτη. Οι καρδιοπάθειες, οι καρκίνοι, οι διαταραχές στο πεπτικό σύστημα «χτυπούν» ολοένα και μικρότερες ηλικίες. Αυτό λένε οι γιατροί. Αυτό επιβεβαιώνουν τα στατιστικά στοιχεία.

Πέραν τούτου, η υπερεκμετάλλευση των εδαφών στο όνομα δήθεν της πράσινης επανάστασης για να ικανοποιηθούν οι διατροφικές ανάγκες στον πλανήτη οδήγησε σε πολλαπλές ανατροπές του οικοσυστήματος. Η ρύπανση των υδάτων και η εξόντωση ωφέλιμων οργανισμών συνεχίζονται. Επιστήμονες βιολόγοι κρούουν τον κώδωνα του κινδύνου, αναφερόμενοι στην περίφημη θεωρία του ντόμινο. Γι' αυτό διεθνείς οργανισμοί και η Ευρωπαϊκή Ένωση έχουν θεσπίσει αυστηρούς κανόνες, που οφείλουν να τηρούν παραγωγοί και βιομηχανίες τροφίμων, γι' αυτό γίνονται εκστρατείες ενημέρωσης για την αειφόρο, τη βιώσιμη ανάπτυξη και την ανάγκη να διατηρηθεί η βιοποικιλότητα, για τους λόγους αυτούς έχει ευαισθητοποιηθεί σημαντική μερίδα του καταναλωτικού κοινού στην Ευρώπη σε θέματα διατροφής. Τα βιολογικά προϊόντα αποτελούν τη βάση για μια ισορροπημένη και υγιεινή διατροφή.

Στην Ελλάδα, όμως, η βιοκαλλιέργεια και η βιολογική κτηνοτροφία δέχονται χτυπήματα. Αρμόδιοι φορείς και ενδιαφερόμενοι μιλούν για «υπονόμηση από το βαθύ κράτος», παρά τις διαβεβαιώσεις της πολιτείας για στήριξή τους. Και εμείς, ως καταναλωτές, ζούμε στον απειρισμό του σύγχρονου τρόπου ζωής, χωρίς να βλέπουμε τις παρενέργειες της κακής διατροφής.

ΦΩΤ. : Panorama Image Bank / A. ΚΑΛΑΪΤΖΗ

ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗ

Χαρακτηρίζεται από χαμηλή κατανάλωση λίπους και ιδιαίτερα κορεσμένων λιπαρών οξέων, και αντίθετα από υψηλή κατανάλωση υδατανθράκων, που βρίσκονται κυρίως στα σιτηρά και τα προϊόντα τους (δημητριακά, ψωμί, ρύζι και μακαρόνια), στα φρούτα, στα λαχανικά, στο γάλα και τα γαλακτοκομικά. Η μεσογειακή διατροφή είναι επίσης πλούσια σε βιταμίνες, ενώ η κύρια μορφή λίπους που χρησιμοποιείται είναι το ελαιόλαδο. Η διατροφή αυτή ονομάστηκε έτσι γιατί χρησιμοποιείται από τους ευρωπαϊκούς λαούς της Μεσογείου δηλαδή Ισπανία, Αλβανία, Ιταλία, πρώην Γιουγκοσλαβία και Ελλάδα. Στατιστικές που έχουν γίνει σ' αυτές τις πέντε χώρες δείχνουν ότι αυτό το είδος της διατροφής οδηγεί σε χαμηλά ποσοστά εκφυλιστικών ασθενειών. Η παραδοσιακή Μεσογειακή Διατροφή μπορεί να περιγραφεί με τα ακόλουθα χαρακτηριστικά: Άφθονες **φυτικές ίνες** (φρούτα, λαχανικά, ψωμί/δημητριακά, πατάτες, όσπρια, καρποί). Ελάχιστα επεξεργασμένα προϊόντα. **Γαλακτοκομικά προϊόντα** (κυρίως τυρί και γιαούρτι) καθημερινά σε μικρές έως μέτριες ποσότητες. **Ψάρια** και **πουλερικά** σε μικρές έως μέτριες ποσότητες. **Κόκκινο κρέας** σε μικρές ποσότητες. **Ελαιόλαδο** ως κύρια πηγή λιπαρών που περιέχουν πολυακόρεστα λιπαρά οξέα. ΠΗΓΗ : <http://el.wikipedia.org>

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΟΙ ΕΠΙΜΕΝΟΥΝ ΣΥΜΒΑΤΙΚΑ

Οι περισσότεροι εξ ημών εξακολουθούν ν' αγοράζουν και να γεμίζουν το πιάτο τους με κριτήρια το κόστος και την εμφάνιση του προϊόντος, δηλαδή, την όψη και το περιτύλιγμα. Φθηνά στην αγορά, γρήγορα και εύκολα στο μαγείρεμα. Ελάχιστα ενδιαφέρονται για την ποιότητα του περιεχομένου, προτιμώντας ό,τι η διαφήμιση και οι προσφορές τού υπαγορεύουν. «Για ποια βιολογικά προϊόντα μου λέτε; Είναι μόδα» είναι η κατηγορηματική απάντηση που παίρνω από μια κυρία, που καταχείμωνα αγοράζει σε λαϊκή αγορά ντομάτες θερμοκηπίου, όταν την προτρέπω να προτιμήσει βιολογική σαλάτα εποχής. «Και μετά ποιος έχει τόσα λεφτά να πληρώνει διπλάσια το κιλό, έστω κι αν είναι πιο αγνά τα βιολογικά» συμπληρώνει ένας ηλικιωμένος κύριος δίπλα της.

Η Ελλάδα θα μπορούσε, λόγω κλίματος, να μεταμορφωθεί σε διεθνή όαση βιολογικών προϊόντων. Η γεωργία της να είναι εξολοκλήρου βιολογική. «Όποιες παραμέτρους και να εξετάσουμε, τεχνικές, επάρκειας τροφίμων, υπεροχής βιολογικών προϊόντων, ζήτησης των καταναλωτών, προστασίας του περιβάλλοντος, όλες συνηγορούν στο ότι δεν υπάρχουν περιοριστικοί παράγοντες στην ανάπτυξη της βιολογικής καλλιέργειας» αναφέρουν επιστήμονες. Οι ευνοϊκές κλιματικές συνθήκες και οι αλληπάλληλες κρίσεις στη διατροφική αλυσίδα, όμως, έχουν ευαισθητοποιήσει μια μικρή μόνο μερίδα παραγωγών, που με χίλιους κόπους και βάσανα έχουν στραφεί προς τις βιοκαλλιέργειες και τη βιολογική κτηνοτροφία, χωρίς αντιβιοτικά και επικίνδυνες παχυντικές ουσίες.

Αρνητική, όμως, έναντι των βιολογικών είναι η στάση των παραγωγών, οι οποίοι επιμένουν να καλλιεργούν ... συμβατικά. «Δεν γίνεται να μην βάζεις λιπάσματα. Χωρίς φυτοφάρμακα δεν μπορούμε να κάνουμε. Αυτά περί βιολογικών είναι πολύ ρομαντικά. Όσο για τη θεραπευτική τους αξία, όλα ίδια είναι», μου λέει ένας παραγωγός, που επιμένει στη συμβατική καλλιέργεια. Και συμπληρώνει ένας άλλος: «αν στραφούμε μόνο στις βιοκαλλιέργειες, θα πεινάσει ο πλανήτης, θα πεινάσουμε και εμείς». Ξεχνώντας ότι τα προϊόντα, που θάβονται και δε συλλέγονται καν από τα χωράφια είναι πολύ περισσότερα από αυτά που καταναλώ-

νονται. Ότι παράγουμε πολύ περισσότερο απ' ό,τι χρειάζεται ο πλανήτης για να τραφεί και ότι τα τελευταία χρόνια έχει αυξηθεί η κατά κεφαλήν παραγωγή προϊόντων. Απλούστατα στις υποανάπτυκτες χώρες ο κόσμος δεν έχει πρόσβαση στην τροφή, υποσιτίζεται και πεινά. Διότι υπάρχει μια ανισοκατανομή του πλούτου, γιατί δεν υπάρχει δίκαιη κατανομή πόρων και εισοδήματος.

Η απάντηση σε όσους υποστηρίζουν ότι με τις βιοκαλλιέργειες θα πεινάσουν οι αγρότες και ολόκληρος ο πλανήτης, διότι θα μειωθεί η παραγωγή, έρχεται από τον πλέον αξιόπιστο διεθνή οργανισμό, τον FAO, τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τροφίμων του ΟΗΕ. Σύμφωνα με πρόσφατη έκθεσή του, η βιολογική καλλιέργεια μπορεί να εξασφαλίσει στον παγκόσμιο πληθυσμό, σ' όλον τον κόσμο δηλαδή, την προμήθεια με τρόφιμα στον ίδιο βαθμό με τη συμβατική γεωργία. Μέσω διαδικασιών φιλικών προς το περιβάλλον, βελτιώνεται η διαχείριση του κόστους, αλλά και η προσαρμοστικότητα των αγροτικών οικοσυστημάτων στις κλιματικές αλλαγές. Γι' αυτό ο FAO καλεί τις κυβερνήσεις να διαθέσουν πόρους για τη βιολογική καλλιέργεια και την κτηνοτροφία και να ενσωματώσουν τους στόχους και τις ενέργειές τους στα εθνικά σχέδια αγροτικής ανάπτυξης.

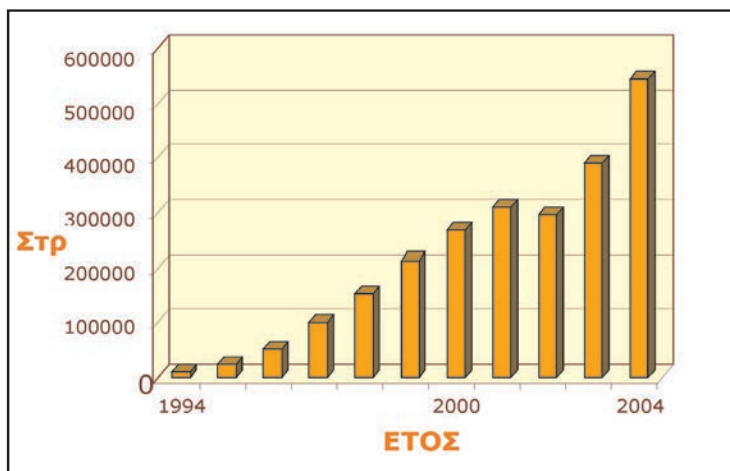
Οι συνομιλητές μου, ωστόσο, που εκφράζουν, όπως φαίνεται, την άποψη της πλειοψηφίας των παραγωγών, επιμένουν. «Αν θέλει η πολιτεία να μας βάλει καραντίνα για τρία τέσσερα χρόνια, και να μας βάλει βιολογική καλλιέργεια, ας έρθει να μας αποζημιώσει γι' αυτά τα χρόνια. Όχι τις «μαϊμούδες», αλλά εμάς τους γνήσιους παραγωγούς. Γιατί τις αποζημιώσεις και τις επιδοτήσεις για τους νέους αγρότες, δεν τις παίρνουν οι γνήσιοι».

Ο οικονομικός παράγοντας είναι αναμφισβήτητα σημαντικός στην παραγωγή και αγορά τροφίμων. Εκείνο που νωρίζω είναι το πρότυπο διατροφής, που για χρόνια κυριάρχησε και στη χώρα μας, μετά τη δεκαετία του '60, απέφερε τεράστια κέρδη στις βιομηχανίες τροφίμων και στους μεσάζοντες. Και αποδείχθηκε εξαιρετικά επικίνδυνο για την υγεία μας. Αντίθετα, η βιολογική καλλιέργεια, που είναι ένα ολοκληρωμένο σύστημα παραγωγής και διαχείρισης αγροτικών προϊόντων, προστατεύει και το περιβάλλον και την υγεία μας. Διατηρεί τη βιοποικιλότη-

Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΒΙΟΛΟΓΙΚΑ ΚΑΛΛΙΕΡΓΟΥΜΕΝΗΣ ΕΚΤΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΑΝΑ ΕΤΟΣ

ΕΤΟΣ	ΕΚΤΑΣΗ (στρέμματα)
1994	11.880
1995	24.010
1996	52.960
1997	100.000
1998	154.020
1999	214.510
2000	267.070
2001	311.180
2002	295.050
2003	389.950
2004	543.420

ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ

Η βιολογική γεωργία, τόσο στην Ευρώπη όσο και στην Ελλάδα, αναπτύχθηκε κυρίως μετά τη δημιουργία και ψήφιση του Καν.(ΕΟΚ)2092/91 του Συμβουλίου, ο οποίος αποτελεί το νομοθετικό πλαίσιο με κοινούς κανόνες και πρότυπα παραγωγής, τυποποίησης, μεταποίησης, αποθήκευσης και εισαγωγής από τρίτες χώρες γεωργικών προϊόντων για ανθρώπινη κατανάλωση, εξασφαλίζοντας την τήρηση των προϋποθέσεων που θέτει και τον έλεγχο και την πιστοποίηση των βιολογικών προϊόντων.

Ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια, εξαιτίας και των αλληπάλληλων διατροφικών κρίσεων, η αύξηση της βιολογικής γεωργίας είναι ραγδαία.

Το έτος 2003, οι βιολογικά καλλιεργούμενες εκτάσεις ήταν 389.951 στρέμματα και αποτελούσαν το 1,01% της συνολικά καλλιεργούμενης γης στην Ελλάδα, ενώ το 2004, η βιολογικά καλλιεργούμενη γη έφτασε τα 543.420 στρέμματα, παρουσιάζοντας μια μεγάλη αύξηση της τάξης των 153.469 στρεμμάτων και φτάνοντας σε ποσοστό το 1,5% της συνολικά καλλιεργούμενης γης στη χώρα μας!

Η συνολικά βιολογικά καλλιεργούμενη έκταση στην Ελλάδα, μαζί με τους βοσκοτόπους καλύπτει 2.671.599 στρέμματα, κατά το έτος 2004. Μόνον μεταξύ των ετών 2001 και 2002 εμφανίστηκε μια μικρή μείωση τόσο των βιοκαλλιεργητών, όσο

και των συνολικών βιολογικά καλλιεργούμενων εκτάσεων, οι οποίες ελαττώθηκαν κατά 5,1% και αυτό πιθανά οφείλεται σε δυσλειτουργία του προγράμματος οικονομικών ενισχύσεων από την ΕΕ. Τα τελευταία χρόνια η κατάσταση έχει ομαλοποιηθεί και όπως αποτυπώνεται και από τα στατιστικά στοιχεία των τριών συνεχόμενων τελευταίων ετών, οι βιοκαλλιεργητές έχουν αρχίσει να εξοικειώνονται με τη λειτουργία του όλου συστήματος και τις απαιτήσεις των βιολογικών καλλιεργειών.

Οι κυριότερες βιολογικές καλλιέργειες στην Ελλάδα και το αντίστοιχο ποσοστό τους επί του συνόλου των βιοκαλλιεργειών κατά φθίνουσα σειρά είναι :

- της ελιάς με ποσοστό 47,5%
- των σιτηρών, με ποσοστό 23%
- του αμπελιού με ποσοστό 6,1 %
- των εσπεριδοειδών με ποσοστό 3,8%

Η αύξηση των βιολογικά καλλιεργούμενων εκτάσεων των ανωτέρω κυριότερων καλλιεργειών κατά το έτος 2004 σε σχέση με το 2003 ήταν :

- της ελιάς με ποσοστό 48,8%
- της αμπελοκαλλιέργειας με ποσοστό 4,3%
- των σιτηρών με ποσοστό που έφτασε το 98,1%

ΠΗΓΗ : ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

Η βιολογική καλλιέργεια, που είναι ένα ολοκληρωμένο σύστημα παραγωγής και διαχείρισης αγροτικών προϊόντων, προστατεύει και το περιβάλλον και την υγεία μας. Διατηρεί τη βιοποικιλότητα, συνδυάζει την παράδοση με τη σύγχρονη γνώση. Χρησιμοποιεί μόνο **φυσικά λιπάσματα, ενισχύει τη γονιμότητα του εδάφους, αφήνει τη φυσική ωρίμανση, χωρίς να εντατικοποιεί και να επιταχύνει την παραγωγή με τεχνητές μεθόδους.**

τα, συνδυάζει την παράδοση με τη σύγχρονη γνώση. Χρησιμοποιεί μόνο φυσικά λιπάσματα, ενισχύει τη γονιμότητα του εδάφους, αφήνει τη φυσική ωρίμανση, χωρίς να εντατικοποιεί και να επιταχύνει την παραγωγή με τεχνητές μεθόδους. Ανάλογες αρχές έχει και η βιοκτηνοτροφία. Κάθε ζώο ακολουθεί τους φυσικούς του ρυθμούς, ζει σε μεγάλα βοσκοτόπια και ευρύχωρους στάβλους, τρέφεται με βιολογικές φυτικές τροφές και σε περίπτωση ασθένειας θεραπεύεται με φυτικά ή ομοιοπαθητικά σκευάσματα.

Είναι, όμως, πράγματι τα βιολογικά προϊόντα ακριβότερα; Έχουν την ίδια θρεπτική αξία με τα συμβατικά; Και γιατί αυτή η δυσπιστία, χαρακτηρίζοντάς τα ως κάτι το εφήμερο, «της μόδας», άποψη, που, όπως έχω διαπιστώσει είναι διάχυτη στο κοινό; Μήπως φταίει η έλλειψη ενημέρωσης; Το σύστημα ελέγχου και πιστοποίησης βιολογικών προϊόντων πάσχει; Μήπως τελικά κάποιοι επιτήδριοι κατ' όνομα αγρότες παίρνουν επιδοτήσεις; Και ποια είναι η στάση της πολιτείας;

Η βιολογική κτηνοτροφία είναι άμεσα συνδεδεμένη με την βιολογική γεωργία, επειδή οι διατροφικές ανάγκες των ζώων εκτός από την βόσκηση καλύπτονται και με βιολογικές ζωτροφές. Το σύστημα ζώα-φυτά είναι αλληλοεξαρτώμενο και η προστασία του έχει ως απώτερο σκοπό την βιώσιμη ανάπτυξη.
ΠΗΓΗ : ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

ΦΩΤ. EU EUROPA

ΥΨΗΛΗ ΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΑΞΙΑ

Μια έρευνα, η μεγαλύτερη, που έχει πραγματοποιηθεί μέχρι σήμερα για τα βιολογικά προϊόντα, είναι σαφής, βάζοντας ένα τέλος σε μια έντονη και πολύχρονη διαμάχη σε ό,τι αφορά τη θρεπτική αξία των βιολογικών προϊόντων. Τα βιολογικά είναι υψηλής διατροφικής αξίας και αποτελούν ασπίδα για την υγεία μας απέναντι σε ασθένειες, όπως ο καρκίνος και οι καρδιοπάθειες. Αξιοσημείωτο είναι ότι στην έρευνα συμμετείχαν 33 πανεπιστημιακά ιδρύματα απ' όλη την Ευρώπη, χρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση και διήρκεσε τέσσερα χρόνια.

Τα βιολογικά προϊόντα, όπως διαβάζω,

περιέχουν μεγαλύτερες ποσότητες σε βιταμίνη C, σε ιχνοστοιχεία σιδήρου, χαλκού και ψευδάργυρου και σε μεταβολίτες, οι οποίοι προστατεύουν από τον καρκίνο και τις καρδιοπάθειες. Η έρευνα έδειξε ότι στα βιολογικά δημητριακά μπορεί να παρατηρηθούν μεγαλύτερες ποσότητες βιταμινών σε σχέση με τα συμβατικά αντίστοιχα προϊόντα, ενώ τα βιολογικά φρούτα και λαχανικά περιέχουν 40% περισσότερα αντιοξειδωτικά από τα συμβατικά προϊόντα με αποτέλεσμα να προστατεύουν τον οργανισμό από την εκδήλωση σοβαρών παθήσεων. Περιέχουν, επίσης, υψηλότερα επίπεδα μεταλλικών στοιχείων, όπως ο σίδηρος και ο ψευδάργυρος.

Ο **Κάρλο Λειφέρετ**, ένας από τους επικεφα-

Έρευνα του Πανεπιστήμιου της Καλιφόρνιας αποδεικνύει ότι οι βιολογικές ντομάτες περιέχουν **περισσότερα αντιοξειδωτικά**, ενώ το βιολογικό γάλα περιέχει **υψηλότερα επίπεδα σε λιπαρά οξέα**, τα οποία προστατεύουν την υγεία.

ΦΩΤ. EU EUROPA

λής της μελέτης, επισημαίνει ότι «οι διαφορές είναι τόσο εμφανείς, ώστε τα βιολογικά προϊόντα μπορούν να βοηθήσουν στην αύξηση των θρεπτικών συστατικών ακόμη και σε ανθρώπους, που δεν καταναλώνουν, όπως συνιστάται, πέντε μερίδες φρούτων και λαχανικών ημερησίως».

Για να καταλήξουν σ' αυτά τα συμπεράσματα, οι ερευνητές καλλιέργησαν φρούτα και λαχανικά, ενώ εξέθρεψαν βοοειδή, τόσο με συμβατικό, όσο και με βιολογικό τρόπο σε μια έκταση κοντά στο Πανεπιστήμιο του Νιούκαστλ και σε άλλες ευρωπαϊκές πόλεις. Το επίπεδο των αντιοξειδωτικών, όπως διαπίστωσαν, τα οποία μειώνουν τον κίνδυνο καρδιοπαθειών, στο βιολογικό γάλα ήταν κατά 90% υψηλότερο από το συμβατικό. Κι ακόμη, κατά 40% υψηλότερο ήταν το επίπεδο των αντιοξειδωτικών σε βιολογικά λαχανικά και συγκεκριμένα σε ντομάτες, που καλλιεργήθηκαν στην Ελλάδα.

Σε ανάλογα συμπεράσματα κατέληξαν και άλλες μελέτες, όπως αυτή που διενεργήθηκε από το Πανεπιστήμιο της

Καλιφόρνιας, η οποία αποδεικνύει ότι οι βιολογικές ντομάτες περιέχουν περισσότερα αντιοξειδωτικά, ενώ το βιολογικό γάλα περιέχει υψηλότερα επίπεδα σε λιπαρά οξέα, τα οποία προστατεύουν την υγεία. «Υπάρχουν πλέον αρκετές αποδείξεις ότι το επίπεδο των καλών στοιχείων είναι υψηλότερο στα βιολογικά προϊόντα», υπογράμμισε ο Λεϊφέρτ, επισημαίνοντας ότι «πρέπει πλέον να εγκαταλειφθεί η άποψη των επίσημων αρχών πως δεν υπάρχουν διαφορές μεταξύ βιολογικών και συμβατικών προϊόντων».

ΕΝ ΑΡΧΗ ΗΝ ΤΟ ΚΟΣΤΟΣ

Ηαγορά βιολογικών προϊόντων έχει γνωρίσει τα τελευταία χρόνια άνθιση της τάξης του 25% στην ΕΕ και η αξία της εκτιμάται στα 2,8 δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως. Τα βιολογικά προϊόντα, ωστόσο, όπως υποστηρίζουν οι καταναλωτές, είναι στην αγορά τους κατά 30% ακριβότερα από τα συμβατικά και η δυσπιστία στη χώρα μας παραμένει.

Γι' αυτό επισκέπτομαι μια αγορά βιολογικών. Στην ευρύτερη περιοχή της Θεσσαλονίκης λειτουργούν τέσσερις λαϊκές. Επιλέγω αυτήν της Καλαμαριάς. Ξεκίνησε πριν μερικά χρόνια με ελάχιστους πάγκους και λίγους πελάτες. Σήμερα, κάθε Σάββατο, σφυρίζει από ζωή. Ο κόσμος δεν έρχεται μόνο για να αγοράσει, αλλά και για να συννευρεθεί, να συζητήσει. Ο χώρος μετατρέπεται για λίγες ώρες σ' ένα ιδιότυπο κοινωνικό και συχνά πολιτικό καφενείο. Οι σχέσεις μεταξύ πολλών παραγωγών και καταναλωτών, όπως διαπιστώνω, είναι προσωπικές. Οι συμβουλές δίνουν και παίρνουν σε μια κοινωνία, όπου οι συναλλαγές γίνονται ολοένα και πιο απρόσωπες.

«Βιολογικά προϊόντα; Και πού ξέρουμε ότι είναι βιολογικά;» ρωτώ ένα παραγωγό. «Εγώ είμαι πιστοποιημένος στη ΔΗΩ» μου λέει ο Γιώργος Τυφλιώρης. «Και κάθε πότε σας κάνουν ελέγχους;» «Παίρνουν τηλέφωνο και έρχονται ξαφνικά. Αλλά και εδώ γίνονται έλεγχοι για τις άδειες από τη δημοτική αστυνομία».

«Όταν ρώτησα παραγωγούς με συμβατικές καλλιέργειες, μου είπαν ότι δεν μπορεί να μην χρησιμοποιείς φυτοφάρμακα».

«Υπάρχουν και φάρμακα που είναι βιολογικά. Από το ρύζι που καλλιεργώ, παίρνω 300 κιλά το στρέμμα. Αν είχα συμβατική καλλιέργεια, θα έπαιρνα ένα τόνο». «Άρα χάνετε;». «Τα πουλάμε πιο ακριβά, γιατί η βιοκαλλιέργεια έχει περισσότερη δουλειά για τον αγρότη. Κι αυτό δεν είναι πάντα ο κανόνας. Εξααρτάται

από το προϊόν, τις καιρικές συνθήκες». «Μήπως τα πουλάτε πολύ πιο ακριβά; Διότι σήμερα ο κόσμος, λόγω της κρίσης, κοιτάζει ακόμη περισσότερο το πορτοφόλι του». Τη συζήτηση παρακολουθεί μια ηλικιωμένη κυρία, που παίρνει το λόγο. «Η γεύση μετράει και η υγεία μας. Όχι η εμφάνιση. Αυτό που τρώς, μετράει στην υγεία σου». «Και η τιμή, που είναι ακριβή;» επιμένω. «Δεν πειράζει. Αυτά αν τα τσιγγονέψεις για το φαγητό, θα τα δώσεις μετά τρεις φορές παραπάνω στους γιατρούς».

Στο ίδιο μήκος κύματος και ο Μιχάλης Τρεμόπουλος, μέλος της γραμματείας «Οικολόγων Πράσινων» αναφέρεται στο θέμα των κριτηρίων αγοράς. «Γι' αυτούς που έχουν οικονομικό πρόβλημα, το πρώτο είναι ν' αγοράσουν κάτι φθηνό. Για κάποιους, όμως, που κυριαρχεί το κριτήριο της ποιότητας, ψάχνουν να βρουν, ακόμη κι αν τους στοιχίσει κάτι παραπάνω. Ποιοτικό σημαίνει να είναι απαλλαγμένο από χημικά, να μην έχει τόσο βάρος η εμφάνιση και φυσικά να μην είναι μεταλλαγμένο». «Χωρίς ενδοιασμό για το σχετικά υψηλότερο κόστος αγοράζουν προϊόντα από μας» λέει και ο Μιχάλης Κουλουρούδης, π. πρόεδρος βιοκαλλιεργητών Ελλάδας, που άνοιξε πριν χρόνια στα Εξάρχεια το πρώτο κατάστημα βιολογικών στην Ελλάδα.

Ζητώ και τις απόψεις αρμοδίων. Ο Ηλίας Κάνταρος, γεωπόνος με μεγάλη εμπειρία στην πιστοποίηση βιολογικών προϊόντων, παραδέχεται ότι «αρκετά προϊόντα είναι ακριβά ιδι-

Μια βιολογική ντομάτα έχει **30% λιγότερο νερό**. Τι σημαίνει αυτό; Ότι αγοράζοντας ένα κιλό συμβατικές ντομάτες αγοράζεις 700 γραμμάρια, ενώ αγοράζοντας ένα κιλό βιολογικές ντομάτες αγοράζεις ένα κιλό ντομάτες. Άρα και η μείωση της παραγωγής δικαιολογείται με τη διαφορετική σύσταση του προϊόντος».

ΦΩΤ. www.peliti.gr

ΣΕ ΤΙ ΧΡΗΣΙΜΕΥΕΙ Η ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ;

Αποτελεί ουσιαστικά μια δικλείδα ασφαλείας για τη ζωή: όσο μεγαλύτερη είναι η ποικιλία των οργανισμών τόσο μεγαλύτερη είναι η ικανότητά τους να προσαρμόζονται και να εκμεταλλεύονται τους διαθέσιμους ενεργειακούς πόρους. Τα επόμενα εκατό χρόνια, ίσως περισσότερα από τα μισά φυτά και ζώα του πλανήτη μας μπορεί να εξαφανιστούν. Κάθε είκοσι λεπτά, δηλαδή στο χρόνο που χρειαζόμαστε για να κάνουμε ένα ντους, ένα είδος τροπικού ψαριού εξαφανίζεται για πάντα από προσώπου Γης. Κάθε χρόνο η βιοποικιλότητα, η ποικιλία των ζωντανών όντων, μειώνεται κατά τουλάχιστον 26 χιλιάδες είδη οργανισμών. Και δεν τη γλιτώνει κανείς. Φυτά, βακτήρια, μύκητες, έχουν τη ίδια τύχη. Οι ειδικοί μιλούν για την έκτη μαζική εξαφάνιση, για να τη διακρίνουν από τις άλλες πέντε που συνέβησαν στο παρελθόν. Ο αφανισμός προχωρά με τόσο ταχείς ρυθμούς, ώστε εκφράζονται φόβοι πως η φυσική διαδικασία ανασυγκρότησης της βιολογικής ποικιλότητας δε θα διαθέτει τον απαραίτητο χρόνο για να επιτρέψει στους οργανισμούς να διαφοροποιηθούν και να καταλάβουν τους βιότοπους που έχουν μείνει κενοί. Αντίθετα, αμέσως μετά τις προηγούμενες πέντε μεγάλες εξαφανίσεις σημειώθηκε μια νέα ανάμειξη, μια επαναπροσαρμογή και τελικά μια εκρηκτική εμφάνιση νέων ειδών.

ΠΗΓΗ : www.focusmag.gr

αίτερα στην Ελλάδα, όπου η αγορά μέχρι πριν μερικά χρόνια ήταν σε εμβονακό στάδιο. Μία τιμή, όμως, του 20 και του 30% σ' ένα βιολογικό προϊόν, επειδή έχει μεγαλύτερο κόστος παραγωγής, είναι λογικό να υπάρχει. Οι υπερβολικές τιμές, που συναντάμε στην ελληνική πραγματικότητα οφείλονται στο ότι η προσφορά του προϊόντος δεν είναι τέτοια που να μπορέσει να σταθεροποιήσει τις τιμές».

Υπάρχει, όμως, και κάτι ακόμη. Όπως επισημαίνει ο Κάνταρος, «μια βιολογική ντομάτα έχει 30% λιγότερο νερό. Τι σημαίνει αυτό; Ότι αγοράζοντας ένα κιλό συμβατικές ντομάτες αγοράζεις 700 γραμμάρια, ενώ αγοράζοντας ένα κιλό βιολογικές ντομάτες αγοράζεις ένα κιλό ντομάτες. Άρα και η μείωση της παραγωγής δικαιολογείται με τη διαφορετική σύσταση του προϊόντος».

Μια σφαιρική εκτίμηση για το τι σημαίνει κόστος κάνει ο Τάσος Κουρράκης, καθηγητής στο τμήμα Γενικής Βιολογίας και Γενετικής της Ιατρικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. «Μπορεί κανείς να αποδείξει ότι η ντομάτα της συμβατικής καλλιέργειας, που στοιχίζει 1,8 ευρώ, αυτή που αγοράζουμε καθημερινά είναι ακριβότερη από τη βιολογική ντομάτα, που κάνει 2,5 ευρώ. Γιατί όταν καλλιεργείται μία ντομάτα με συμβατικό τρόπο, η ντομάτα που τρώμε, έχει μολύνει το περιβάλλον, το έδαφος, έχει εξαντλήσει τις πρώτες ύλες, έχει καταναλώσει πολύ μεγάλη ποσότητα ενέργειας και κυρίως αυτό μετακυλιέται στην κοινωνία. Αντίθετα, το βιολογικό προϊόν δεν καταλάει ενέργεια, δεν μολύνει το περιβάλλον, δεν προσβάλλει την υγεία.

Αν κάνει κανείς τη σύγκριση με αυτούς τους όρους, θα καταλάβει ότι το βιολογικό προϊόν είναι ένα φτηνό προϊόν, παρά τη φαινομενική ακριβή τιμή του. Θα καταλάβει ότι η αγορά του βοηθά και τον ίδιο τον πολίτη και κυρίως τις επερχόμενες γενιές».

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ

Στην Ελλάδα μόνον στο 4-5% των καλλιεργημένων εκτάσεων, που αντιστοιχούν σε 1,5 εκατομμύριο στρέμματα, χρησιμοποιούνται βιολογικές μέθοδοι. Ο Ηλίας Κάνταρος, αναφερόμενος στο θέμα της αλλαγής καλλιεργειών και στην πώση της παραγωγής, - επιχειρήματα, που προβάλλουν οι συμβατικοί αγρότες -, μου λέει ότι «μία πώση της παραγωγής κατά 10%, που φτάνει μέχρι 30% σε κάποιες καλλιέργειες, είναι λογική. Όχι, όμως, όπως υποστηρίζουν ορισμένοι αγρότες, ότι η παραγωγή μπορεί να πέσει κάτω από το μισό. Αν συμβεί κάτι τέτοιο, είναι γιατί δεν υπάρχει επαρκής εκπαίδευση και στους αγρότες και σε συναδέλφους γεωπόνους για τις συμβουλές, που πρέπει να δίνουν. Επιπλέον, δεν υπάρχουν τα κατάλληλα προϊόντα, όπως υπάρχουν σε χώρες του εξωτερικού για να κάνει φυτοπροστασία και λίπανση ο αγρότης». Σύμφωνα με μακροχρόνια έρευνα του υπουργείου Γεωργίας των Ηνωμένων Πολιτειών, η βιολογική καλλιέργεια είναι καλύτερη για το έδαφος, διότι οδηγεί στη συγκέντρωση οργανικής ύλης σε μεγαλύτερο βαθμό από οποιαδήποτε μέθοδο συμβατικής γεωργίας.

Η πιστοποίηση και η λειτουργία των μηχανισμών ελέγχου των βιολογικών προϊόντων, πέρα από το κόστος, παραμένουν στην αιχμή του δόρατος για τα βιολογικά προϊόντα. Κοντολογίς, ποιος πιστοποιεί και πόσο διασφαλίζεται ότι ένα προϊόν είναι βιολογικό.

«Εδώ είμαστε όλοι πιστοποιημένοι από τους αρμόδιους οργανισμούς, ότι όλα τα προϊόντα είναι βιοπαραγόμενα. Δεν έχουμε μεσάζοντες. Κάνουμε κατά γράμμα ό,τι ορίζει ο νόμος όχι μόνον για τον συνάνθρωπό μας, αλλά και για μας τους ίδιους» τονίζει η πρόεδρος των βιοκαλλιεργητών Βόρειας Ελλάδας, Δώρα Ευαγγελινού στη λαϊκή αγορά. «Πουλάμε κρασί χωρίς φάρμακα, χωρίς δηλητήρια» προσθέτει ένας άλλος παραγωγός.

Ο Μιχάλης Σταματόπουλος, ιστορικός, που άφησε την πανεπιστημιακή σταδιοδρομία για να αφιερωθεί στις βιοκαλλιέργειες, δεν έχει ενδοιασμούς. «Οι έλεγχοι γίνονται σε όλα τα επίπεδα. Γίνονται έλεγχοι στο χωράφι από γεωπόνους, γίνονται έλεγχοι πριν το προϊόν διακινηθεί στην αγορά, παίρνονται δείγματα από φυτικούς ιστούς, από νερό, από το χώμα, από ο,τιδήποτε, και γίνονται αναλύσεις κατά

πόσο υπάρχουν υπολείμματα ή όχι. Έτσι ο καταναλωτής, όταν αγοράζει ένα βιολογικό προϊόν, ξέρει ότι αυτό το προϊόν έχει ελεγχθεί προτού φτάσει στο τραπέζι του σε αντίθεση με τα συμβατικά. Το πρόβλημα είναι ότι δεν έχουμε καμία βοήθεια από το κράτος. Για αυτό όταν κάποιος φεύγει από τις βιοκαλλιέργειες, πρέπει να αναζητήσουμε τους λόγους». Το κτήμα του Μιχάλη βρίσκεται στην περιοχή των Ταγαράδων. Τα τεράστια θερμοκήπια, που προϋπήρχαν, όταν ο πατέρας του καλλιεργούσε τριαντάφυλλα, παρέχουν ακόμη μεγαλύτερη προστασία στις καλλιέργειες. Γι' τον Μιχάλη πρέπει να τρώμε προϊόντα εποχής, διότι «είναι και πιο θρεπτικά και πιο νόστιμα. Να προτιμούμε μάλιστα τις ποικιλίες από τα υβρίδια». Ο Φώτης Μπουκινάς, ένας άλλος βιοκαλλιεργητής, με προσκαλεί στο κτήμα του, στην Καλή Σκύδρας, στο νομό Πέλλας. Ο Φώτης έχει κατασκευάσει έναν πεντάστρωμο συσσωρευτή οργάνης και εφαρμόζει τη θεωρία του Ράιχ για τη βιοδυναμική καλλιέργεια. Τα καρότα του, πράγματι, γίνονται ανάρπαστα στη λαϊκή αγορά.

Ως προς την παραγωγή και τη διακίνηση τα βιολογικά είναι τα προϊόντα με τους αυστηρότερους κανόνες ασφαλείας και ποιότητας. Αυτό διαβεβαιώνουν σε όλους τους τόνους οι αρμόδιοι φορείς στην Ελλάδα. Με βάση τους σχετικούς κανονισμούς της ΕΕ (2092/91 και 1804/99), η διαδικασία παραγωγής βιολογικών προϊόντων ελέγχεται σε όλα τα στάδια της με αυστηρές προδιαγραφές, που θέτουν οργανισμοί πιστοποίησης. Στη χώρα μας οι φορείς αυτοί είναι η ΔΗΩ, που είναι και η αρχαιότερη, η ΒΙΟHELLAS, η Φυσιολογική, ενώ τα τελευταία χρόνια δόθηκαν άδειες στην A-cert, τη Q- ways, την Green Control, την Iris και το Γεωτεχνικό Εργαστήριο. Οι οργανισμοί πιστοποίησης εποπτεύονται από τον ΟΠΕΓΕΠ, οργανισμό του Υπουργείου Γεωργίας και διαπιστεύονται από το ΕΣΥΔ, που ανήκει στο Υπουργείο Ανάπτυξης. Τον Δεκέμβριο του 2007 ανακλήθηκε η διαπίστευση της Q-ways για διάφορους λόγους από το ΕΣΥΔ και η ανάκληση ισχύει μέχρι σήμερα.

Δεν λείπουν, ωστόσο, βιοκαλλιεργητές, που κάνουν χρήση απαγορευμένων προϊόντων και προσπαθούν να ξεφύγουν από τους ελέγχους. Το περιοδικό της ΔΗΩ δημοσιεύει κάθε τρεις μήνες κατάλογο με επιχειρηματίες,

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΗΣ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

Βιολογικά προϊόντα είναι τα προϊόντα, που καλλιεργούνται κυρίως με οργανικά λιπάσματα και τεχνικές φυτοπροστασίας φιλικές προς το περιβάλλον. Τα προϊόντα αυτά παράγονται με περιορισμένη χρήση ενέργειας, νερού, αλλά και εισροών, βοηθώντας την αειφορική ανάπτυξη της γεωργίας.

Στην Ελλάδα, τα κτήματα που καλλιεργούνται με την μέθοδο της βιολογικής γεωργίας, ανέρχονται στο 4,7 % των καλλιεργούμενων εκτάσεων. Αυτό ίσως να σήμαινε πληθώρα βιολογικών προϊόντων στην ελληνική αγορά. Έρευνες, ωστόσο, δείχνουν ότι το 60% αυτών των προϊόντων είναι εισαγόμενα. Βασική ευθύνη για αυτό φέρει το κράτος, το οποίο περιορίζεται απλά σε μια πολιτική επιδότησης για τη βιολογική γεωργία. Πολλές φορές μάλιστα επιδοτούνται βιολογικές καλλιέργειες, που παράγουν προϊόντα, τα οποία ουδέποτε παίρνουν πιστοποίηση από τους αρμόδιους οργανισμούς, ενώ άλλες πάλι φορές επιδοτούνται καλλιέργειες, που δεν αποδίδουν καρπούς και συνεπώς δεν υπάρχει λόγος να υφίστανται (βλέπε ξερική μηδική). Το κράτος θα μπορούσε κάλλιστα να επιδοτήσει υποδομές, τη μεταφορά τεχνολογίας, την εκπαίδευση των βιοκαλλιεργητών, αλλά και εκστρατείες ενημέρωσης του καταναλωτικού κοινού.

Δυστυχώς δεν γίνεται τίποτε από όσα προανέφερα. Η πολιτική του κράτους συμπλέει με τις προθέσεις εταιριών και μεσαζόντων, που δραστηριοποιούνται στη συμβατική γεωργία. Χαρακτηριστικό παράδειγμα: ενώ δεν χρειάζεται, επιδοτούνται μεγάλοι ελκυστήρες με τεράστιες ιπποδυνάμεις, λόγω πιέσεων των εταιριών. Οι βιοκαλλιέργειες θα επιδοτηθούν μόνο εάν μία εταιρεία πιέσει για οργανικά λιπάσματα, για μηχανήματα κομποστοποίησης ή για βιολογικά φυτοφάρμακα, που αντιπροσωπεύει. Καμία κυβέρνηση δεν σχεδίασε ποτέ την ανάπτυξη της γεωργίας της χώρας μας, αλλά εγκαταλείπει την πολιτική στις αποφάσεις της Ε.Ε., χωρίς καν να τις προσαρμόζει στα ελληνικά δεδομένα. Η πολιτική της αλόγιστης επιδότησης οδήγησε να υπάρχουν αρκετά στρέμματα με βιολογικές καλλιέργειες, αλλά να μην κυκλοφορούν βιολογικά προϊόντα στην αγορά. Μόνο 4% σε σχέση με όλες τις βιοκαλλιέργειες είναι τα βιολογικά φρούτα και λαχανικά.

Για όλους αυτούς τους λόγους μόνον αν υπάρξει συνεργασία των αρμοδίων φορέων μπορεί να χαραχθεί μία πολιτική, που να είναι εφαρμόσιμη και βιώσιμη.

Χαρίσης Αργυρόπουλος
βιοκαλλιεργητής, υπεύθυνος ΔΗΩ Μακεδονίας

που τέθηκαν εκτός συστήματος πιστοποίησης, είτε γιατί έκαναν παραβάσεις, είτε διότι αποφάσισαν να διακόψουν βιολογικές μεθόδους καλλιέργειας, επειδή, όπως λένε πολλοί, «το κράτος δεν βοηθά επαρκώς».

Πώς μπορεί, όμως, να πληροφορείται το «μαύρο κατάλογο» ο καταναλωτής; Ίδού το ερώτημα. «Δεν υπάρχει σωστή τεχνική υποστήριξη και κάποιοι φορείς, που δραστηριοποιούνται πάνω σε τέτοια θέματα, δεν έχουν οργανωθεί σωστά. Πολλές εταιρίες, που εμπορεύονται προϊόντα, ξεκίνησαν να προσφέρουν τεχνική υποστήριξη, αλλά μετά σταμάτησαν, γιατί έκαναν αρκετά σφάλματα και αυτό οδήγησε πίσω αρκετούς βιοκαλλιεργητές να μην συνεχίσουν ν' αναπτύσσονται σωστά» μου λέει ο Χαρίσης Αργυρόπουλος, βιοκαλλιεργητής στην Κρύα Βρύση. Στο νομό Πέλλας οι βιοκαλλιεργητές έχουν δημιουργήσει εδώ και μερικά χρόνια ένα κέντρο βιοκαλλιεργητών, σε συνεργασία με το Δήμο Κρύας Βρύσης και τη ΔΗΩ, όπου οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να ενημερωθούν πώς θα ξεκινήσουν τη βιοκαλλιέργεια, τι μεθόδους θα χρησιμοποιήσουν και για ό,τι άλλο θέλουν.

Το μεγάλο, ωστόσο, πρόβλημα εντοπίζεται σε εταιρίες, που χρησιμοποιούν τη λέξη ΒΙΟ, επιχειρώντας να παραπλανήσουν τους καταναλωτές. Δεκάδες τέτοια προϊόντα μπορεί να συναντήσει ο καταναλωτής σ' ένα σούπερ μάρκετ. Απλά το ΒΙΟ «πουλάει». Μόνον που αυτά τα προϊόντα, που πλασάζονται ως βιολογικά, οικολογικά, υγιεινά, δεν έχουν σχέση με τα πιστοποιημένα βιολογικά προϊόντα και δεν εξασφαλίζουν καμία εγγύηση στον καταναλωτή.

GREEN HOUSE (Προϊόντα Βιολογικής Καλλιέργειας) Πόντου 91, Καλαμαριά και Ιωνίας 11, Περαιά. Τηλ. 2310 443794

ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ [ΦΥΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΔΗΩ 2006]

A/A	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ	ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ %
1	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ & ΘΡΑΚΗΣ	43.882	7%
2	ΑΤΤΙΚΗΣ	9.567	2%
3	ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	57.932	9%
4	ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	37.448	6%
5	ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	37.098	6%
6	ΗΠΕΙΡΟΥ	4.999	1%
7	ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	101.277	16%
8	ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	5.067	1%
9	ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	173.229	28%
10	ΚΡΗΤΗΣ	34.269	6%
11	ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	1.662	0%
12	ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	74.442	12%
13	ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	39.277	6%
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	620.151	100%

ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ [ΖΩΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΔΗΩ 2006]

A/A	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΖΩΩΝ			
		Βοοειδή	Αιγοπρόβατα	Χοίροι	Πουλερικά
1	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ & ΘΡΑΚΗΣ	408	5.276	964	2.900
2	ΑΤΤΙΚΗΣ	-	252	-	29.430
3	ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	44	9.286	606	-
4	ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	90	14.345	965	-
5	ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	126	1.451	610	-
6	ΗΠΕΙΡΟΥ	589	1.061	156	-
7	ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	858	68.701	5.349	-
8	ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	69	2.642	143	-
9	ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	436	22.615	6.249	476
10	ΚΡΗΤΗΣ	13	19.025	457	8.000
11	ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	-	1.794	-	-
12	ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	776	13.241	608	35.700
13	ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	39	27.699	367	900
	ΑΘΡΟΙΣΜΑ	3.448	187.388	16.474	77.406

ΠΗΓΗ : ΔΗΩ (ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΛΕΓΧΟΥ & ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΒΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ) ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ 2006

Σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες έχουν γίνει εκστρατείες καταγγελίας εταιριών, που πλάσσουν στην αγορά προϊόντα δήθεν βιολογικά, όχι, όμως, και στην Ελλάδα. Συνεπώς «όταν αγοράζουμε βιολογικά προϊόντα συσκευασμένα, πρέπει τα προϊόντα αυτά να φέρουν το σήμα του οργανισμού πιστοποίησης και όταν αγοράζουμε χύμα από λαϊκές αγορές ή από οπουδήποτε αλλού, να ζητούμε από το κατάστημα να μας επιδεικνύουν το πιστοποιητικό για το συγκεκριμένο προϊόν, το οποίο αγοράζουμε και το πιστοποιητικό αυτό να είναι σε ισχύ» είναι η συμβουλή που μου δίνουν βιοκαλλιεργητές.

ΟΙ ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ Η ΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Δεν είναι, όμως, μόνον οι εταιρίες που επιχειρούν να παραπλανήσουν τους καταναλωτές με τη χρήση της λέξης BIO. Το μείζον πρόβλημα στη χώρα μας είναι η αμφίσημη στάση του ελληνικού κράτους. Τα πλεονεκτήματα των βιολογικών προϊόντων έναντι των συμβατικών είναι σαφή σε ό,τι αφορά τη διατροφική τους αξία και την ανταγωνιστικότητα στις αγορές. Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Τροφίμων καλεί τις κυβερνήσεις να διαθέσουν πόρους για τη βιολογική καλλιέργεια και την κτηνοτροφία και να ενσωματώσουν τους στόχους και τις ενέργειές τους στα εθνικά σχέδια αγροτικής ανάπτυξης. Η ΕΕ, μέσα από την εκστρατεία Procuca+, κάνει έκκληση για

εισαγωγή των βιολογικών προϊόντων σε κυλικεία, νοσοκομεία και catering. Στην Ιταλία μάλιστα, με νομοθετική ρύθμιση πλέον, τα βιολογικά προϊόντα μπαίνουν στα σχολεία μέσω της εκπαίδευσης και στα νοσοκομεία. Μέχρι σήμερα, η διατροφή με βιολογικά τρόφιμα σε σχολικά εστιατόρια, με ένα εκατομμύριο γεύματα ημερησίως, οφειλόταν σε πρωτοβουλίες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Σύμφωνα με τον ίδιο νόμο στη γειτονική χώρα απαγορεύτηκαν οι γενετικά τροποποιημένοι οργανισμοί σε κάθε δραστηριότητα στη βιολογική γεωργία, την εκτροφή ζώων, τη μελισσοκομία και την ιχθυοκαλλιέργεια και αποφασίστηκε η δημιουργία εθνικού λογότυπου, η εγγύηση ενός βιώσιμου περιβάλλοντος και η βιοποικιλότητα, καθώς και η ανάπτυξη τοπικών βιολογικών περιφερειών. Κι ακόμη στη Βουλγαρία βρετανικές εταιρίες αγοράζουν τεράστιες εκτάσεις γης, που παρέμειναν ακαλλιεργητές για πολλά χρόνια προκειμένου να τις αξιοποιήσουν στην παραγωγή βιολογικών προϊόντων.

Στη χώρα μας, όμως, βιοκαλλιεργητές και εμπλεκόμενοι φορείς υποστηρίζουν ότι «το βαθύ κράτος ατελειθεται», διότι η κυβέρνηση προγραμματίζει τη μείωση, μέχρι και κατάργηση σε ορισμένες περιπτώσεις, των επιδοτήσεων, που χορηγούνται στις βιοκαλλιεργείες. Οι ίδιοι κάνουν λόγο για «ενέργεια όχι μόνο παράταιρη και εκτός κάθε λογικής, αλλά και προκλητική», κατηγορώντας το υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ότι «η νέα πολιτική περί μη επιδότησης της βιολο-

ΓΑΛΑ

Ο Κάρλο Λειφέρετ και άλλοι ερευνητές εξέθρεψαν βοοειδή, τόσο με συμβατικό, όσο και με βιολογικό τρόπο. Το επίπεδο των αντιοξειδωτικών, όπως διαπίστωσαν, τα οποία μειώνουν τον κίνδυνο καρδιοπαθειών, στο βιολογικό γάλα ήταν κατά 90% υψηλότερο από το συμβατικό.

ΦΩΤ. EU EUROPA

Η "Παναγιάλειος Ένωση Συνεταιρισμών" Αιγίου (Π.Ε.Σ.) εξάγει στην παγκόσμια αγορά σημαντικές ποσότητες βιολογικών προϊόντων όπως την φημισμένη για την ποιότητά της Κορινθιακή Σταφίδα "ΒΟΣΤΙΤΣΑ" η οποία έχει καταχωρηθεί ως προϊόν Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης (Π.Ο.Π.) από το 1993. www.pesunion.gr

Η Biofach αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες και σημαντικότερες εκθέσεις του κλάδου των βιολογικών, στην οποία συμμετέχει ένας μεγάλος αριθμός εκθετών και προσελκύει χιλιάδες επισκέπτες από όλο τον κόσμο. Το 2007 η Biofach συγκέντρωσε 45,500 επισκέπτες και 2,565 εκθέτες, ποσοστό 22% μεγαλύτερο από το 2006. Το γεγονός αυτό καταγράφει με τον πιο σαφή τρόπο την εξέλιξη του κλάδου των βιολογικών και το διαρκώς αυξανόμενο ενδιαφέρον των καταναλωτών για τα βιολογικά προϊόντα. Η επόμενη έκθεση θα πραγματοποιηθεί στο Noernberg, της Γερμανίας στις 19 με 22 Φεβρουαρίου 2009, www.biofach.de. ΠΗΓΗ : www.bioport.gr

Φωτογραφία από την Ελληνική συμμετοχή της "Παναγιάλειος Ένωση Συνεταιρισμών" Αιγίου στην Biofach 2007.

γικής καλλιέργειας ανακοινώθηκε χωρίς να έχει προηγηθεί κανένας διάλογος και καμία ενημέρωση του χώρου της βιολογικής καλλιέργειας». Από την πλευρά του, το αρμόδιο υπουργείο, μετά τις αντιδράσεις βιοκαλλιεργητών, ανακοίνωσε ότι η μείωση των τιμών στις επιδοτήσεις «δεν είναι οριστική, αλλά πρόταση για διαβούλευση», διαβεβαιώνοντας ότι «θα υπάρξουν ενισχύσεις στη βιολογική γεωργία και κτηνοτροφία και από άλλα προγράμματα, πέραν του προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης «Αλέξανδρος Μπαλατζίης».

Σε κάθε περίπτωση, όπως φαίνεται, τα οικονομικά συμφέροντα, βιομηχανίες λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων, καθώς και κυκλώματα μεσαζόντων, που κερδοφορούν ασύστολα από τη συμβατική γεωργία, σε βάρος αγροτών και καταναλωτών και όχι μόνον των βιοκαλλιεργητών, πιέζουν με κάθε μέσο ώστε η βιολογική καλλιέργεια και η κτηνοτροφία στη χώρα μας να παραμείνει σε χαμηλά επίπεδα. Δεν είναι τυχαίο ότι το 52% των βιοκαλλιεργητών, σύμφωνα με μελέτη της ICAP, εγκατέλειψε τη βιολογική καλλιέργεια μετά τη λήξη της πενταετούς υποχρεωτικής συμμετοχής τους στο πρόγραμμα για τη λήψη επιδότησης. Βασικοί λόγοι, σύμφωνα με τη μελέτη, για τη στάση των βιοκαλλιεργητών ήταν το γραφειοκρατικό και σύνθετο σύστημα πιστοποίησης των προϊόντων, τα χαμηλά ποσά και η μικρή χρονική διάρκεια των επιδοτήσεων.

ΥΠΑΡΧΕΙ ΠΑΝΤΑ ΕΛΠΙΔΑ

Παρόλα αυτά δεν είναι λίγες οι προσπάθειες για την ανάπτυξη της βιοκαλλιέργειας ή και παρεμφερείς δραστηριότητες, που ξεφυτρώνουν και αναπτύσσονται σε όλη την Ελλάδα. Στόχος τους η προστασία του περιβάλλοντος, η αειφόρος ανάπτυξη, η υγιεινή διατροφή και η προώθηση μιας διαφορετικής, ισόρ-

ΒΙΟΛΟΓΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΕΜΠΟΡΙΟ

Έντονες συζητήσεις προκαλεί στις Ηνωμένες Πολιτείες η απόφαση της Wal Mart, της μεγαλύτερης διεθνώς εταιρίας λιανεμπορίου στον τομέα των τροφίμων, να επεκτείνει τις δραστηριότητές της στα βιολογικά προϊόντα. Οι αντιδράσεις εστιάζονται αφενός στην απόφαση της εταιρίας να πουλά τα βιολογικά κατά 10% ακριβότερα από τα αντίστοιχα συμβατικά, χτυπώντας έτσι με αθέμιτο τρόπο το εισόδημα των βιοκαλλιεργητών και αφετέρου σε ενδεχόμενες λαθροχειρίες στην πιστοποίηση των βιολογικών προϊόντων.

Στην Κίνα και σε χώρες της Αφρικής, στις αγορές των οποίων θα απευθυνθεί η Wal Mart ώστε να πετύχει χαμηλές τιμές αγοράς βιολογικών, δεν έχουν λ.χ. αξιόπιστα συστήματα πιστοποίησης. Πέραν τούτου, στις χώρες αυτές οι συνθήκες εργασίας στο στάδιο παραγωγής και μεταποίησης είναι συχνά απάνθρωπες και συνεπώς αντίθετες με τη φιλοσοφία του καταναλωτή βιολογικών προϊόντων και το δίκαιο εμπόριο (fair trade), που έχει ως στόχο να ενισχύσει το εισόδημα των παραγωγών και να τους φέρει σε άμεση επαφή με τους καταναλωτές.

Γιατί να επιλέξω βιολογικά προϊόντα;

- 1 Αυστηρές προδιαγραφές**
Τα βιολογικά προϊόντα παράγονται σύμφωνα με αυστηρά πρότυπα και ελεγχόμενες διαδικασίες σε όλα τα στάδια της παραγωγής από το κτήμα μέχρι το πιάτο σας.
- 2 Υψηλή διατροφική αξία**
Τα φυτά που καλλιεργούνται βιολογικά περιέχουν λιγότερο νερό, περισσότερα θρεπτικά στοιχεία (πρωτεΐνες, μεταλλικά άλατα, ιχνοστοιχεία) και βιταμίνες, ενώ δεν περιέχουν φυτοφάρμακα, ζιζανιοκτόνα, συντηρητικά και πρόσθετα.
- 3 Γεύση και άρωμα**
Τα βιολογικά προϊόντα υπερτερούν σε γεύση και άρωμα, ακόμα και αν καμιά φορά υστερούν σε μέγεθος ή εμφάνιση.
- 4 Ανθρώπινη υγεία**
Η βιολογική γεωργία μας προστατεύει από τις βλαπτικές συνέπειες ουσιών, φυτοφαρμάκων, ζιζανιοκτόνων, εντομοκτόνων και χημικών λιπασμάτων.
- 5 Προστασία του περιβάλλοντος**
Οι φυσικές μέθοδοι της βιολογικής γεωργίας δεν ρυπαίνουν τους υδάτινους πόρους (υπόγεια ύδατα, λίμνες, ποταμοί, θάλασσες) και δεν εξοντώνουν ωφέλιμα έντομα και οργανισμούς. Η εναλλαγή των ειδών, που καλλιεργούνται ενισχύει τη γονιμότητα του εδάφους.
- 6 Αρμονία με τη φύση**
Η βιολογική γεωργία υποστηρίζει την αειφόρο ανάπτυξη των αγροτικών συστημάτων, διατηρώντας τη φυσική ισορροπία και τη βιοποικιλότητα των οικοσυστημάτων.
- 7 Κοινωνική αξία**
Η βιολογική γεωργία διασφαλίζει καλύτερες συνθήκες εργασίας για τους ίδιους τους παραγωγούς, και ευνοεί την ανάπτυξη παράλληλων ενεργειών του γεωργικού χώρου, όπως ο αγροτουρισμός.
- 8 Ενάντια στα μεταλλαγμένα**
Η βιολογική γεωργία αντιστέκεται στην είσοδο των GMO στον αγροτικό χώρο και στην ελληνική αγορά.

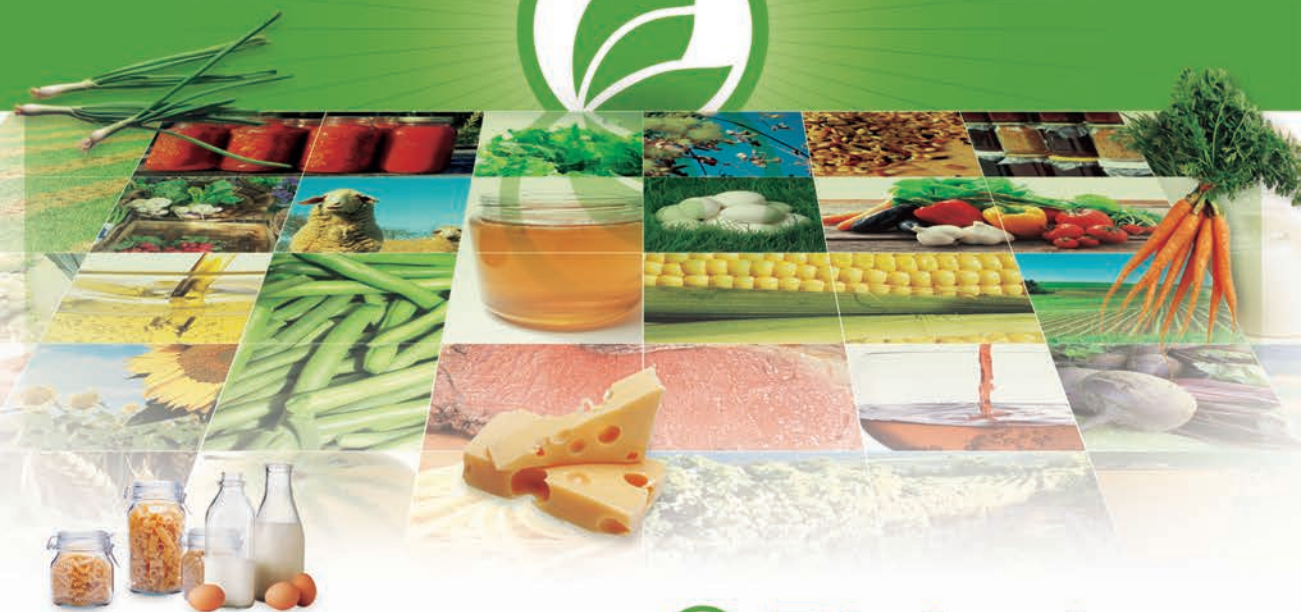
ροπης σχέσης του ανθρώπου με τη διατροφή, η διατήρηση της βιοποικιλότητας και της παραδοσιακής κουζίνας ενάντια στη λογική του fast food και της βιομηχανοποιημένης διατροφής. Ανάμεσα σ' αυτές θ' αναφέρω το SlowFood, που ξεκίνησε από την Ιταλία και αναπτύσσεται σε 130 χώρες με 90 χιλιάδες μέλη, μεταξύ αυτών και στην Ελλάδα, οι εκθέσεις, που διοργανώνονται από την Ένωση Βιοκαλλιεργητών, όπως το Ecofestival και από αρκετούς δήμους σ' όλη τη χώρα ώστε να διατηρηθούν παραδοσιακές γεύσεις και προϊόντα, ανάλογες επιχειρηματικές δράσεις συνεταιρισμών, όπως των γυναικών στις Φέρες, η Τράπεζα Γενετικού Υλικού του ΑΠΘ, που συγκεντρώνει και διατηρεί σπόρους υπό εξαφάνιση στη Θέριμη. Ανάλογη προσπάθεια καταβάλλει εδώ και χρόνια ο Παναγιώτης Σαϊνατουδης (www.peliti.gr) στην Ξάνθη, όπως και ο Δημήτρης Δήμου, ένας κτηνοτρόφος, που διατηρεί τη φάρμα του έξω από την Καλαμπάκα και αφιέρωσε τη ζωή του στη διάσωση ειδών ζώων υπό εξαφάνιση, όπως για παράδειγμα η «αγελάδα της Κατερίνης».

Ο καθηγητής Αντώνης Καφάτος, κορυφαίος για τις έρευνές του στον τομέα των τροφίμων και τις επιπτώσεις τους στον ανθρώπινο οργανισμό, μου είπε το εξής: «Αντί να περιμένεις αποδείξεις για να δεις ποιες είναι οι χρόνιες επιπτώσεις των φυτοφαρμάκων, είναι καλύτερα να αποφεύγεις τη χρήση τέτοιων προϊόντων. Και δυστυχώς δεν υπάρχει τρόπος να τα αποφύγεις, παρό μόνο αν καταναλώνεις βιολογικά, πιστοποιημένα, όμως, βιολογικά προϊόντα».

Biologica

by HELEXPO

Φυσικά... ΕΚ Φύσεως!

Biologica

by HELEXPO

Δες, δοκίμασε και άλλαξε
τις διατροφικές σου συνήθειες!

Μάθε τα πάντα για τα βιολογικά προϊόντα, στη Biologica,
την 1η έκθεση βιολογικών προϊόντων.

Δες όλες τις επιχειρήσεις, τα νέα προϊόντα
και τις υπηρεσίες και βελτίωσε την ποιότητα
της ζωής σου φυσικά, με μια βόλτα στη Biologica!

Έκθεση Βιολογικών Προϊόντων

29/5-1/6/2008

Διεθνές Εκθεσιακό Κέντρο Θεσσαλονίκης

OFFICIAL PARTNER
OLYMPIC

HELEXPO
Σημαίνει Επιτυχία!

helexpo.gr